
Distanční výuka i na podzim by byla pro nové studenty rizikem

Opakování distanční výuky na podzim by bylo pro nové studenty rizikem

Ani pandemie koronaviru výuku na Univerzitě Karlově zcela neochromila. Studenti a vyučující se však až na výjimky nemohli potkávat tvář v tvář, nýbrž se dívali do očí prostřednictvím displejů svých počítačů nebo mobilních zařízení. Jak se s distanční výukou vypořádali na Husitské teologické fakultě (HTF UK), jsme se v rozhovoru pro iForum ptali proděkana pro rozvoj **doc. PhDr. Jiřího Pavlíka, Ph.D.**

Jakým způsobem na HTF UK probíhala výuka během nařízené karantény?

Všichni vyučující dostali pokyny, aby své studenty ve stanoveném termínu informovali, jak se bude realizovat výuka jejich předmětu, a aby byli s nimi v kontaktu pomocí jakýchkoli prostředků vzdálené komunikace a reagovali obratem na jejich podněty. Bylo také nutné pro letní semestr 2020 upravit požadavky na absolvování předmětů ve studijním informačním systému – např. u předmětů vyžadujících povinnou prezenční účast byla tato podmínka zrušena a nahrazena např. zpracováním eseje.

Jaké formy komunikace na dálku jste používali?

Řada pedagogů Husitské teologické fakulty má dlouholetou zkušenost s používáním Moodle, a dokonce mají pro své předměty v tomto systému vytvořené kurzy, které běžně používají jako podporu prezenční výuky v prezenčním i kombinovaném studiu (fakulta má v Moodle vytvořené kurzy pro cca 70 předmětů). Na situaci byli proto technicky dobře připraveni a plně distanční výuka byla pro ně hlavně metodickou výzvou.

Někteří projevili velkou kreativitu a vyučovali pomocí jiných prostředků (sdílení dokumentů např. v Google Docs, videokonferenční přednášky pomocí různých platforem MS Teams, Adobe Connect, Zoom, Skype, Webex, nebo zpřístupňování přednášek na Youtube). K seznámení s některými z těchto nástrojů využívali webinářů nabízených Ústřední knihovnou UK.

Byli studenti HTF UK s formami distanční výuky spokojeni?

Fakulta nedělala mezi studenty dosud žádný průzkum spokojenosti s distanční výukou, takže odpověď vychází pouze z nahodilých rozhovorů s vyučujícími i studenty. Postoj k tomuto způsobu studia závisel pravděpodobně hodně na osobnostním typu studenta a domácím zázemí. Někdo ocenil příležitost k větší samostatnosti a možnost organizovat si svou práci individuálně, někomu chyběl přímý sociální kontakt s vyučujícími a s ostatními studenty. Někdo vnímal časové úspory dojížděním, někdo zápasil s nedostatečnými podmínkami pro soustředění v domácím prostředí. Více budeme vědět z pravidelného hodnocení výuky studenty na konci akademického roku.

Projevila se v plném nasazení distanční výuky nějaká vážná úskalí?

Hlavním rizikem distanční výuky je nedostatečné technické vybavení a infrastruktura. Univerzita je schopna zajistit potřebnou techniku a např. pokrytí signálem bezdrátové sítě v prostorách fakulty, ale vybavení a kvalitu připojení domácích pracovních stanic studentů nezná a negarantuje. Nemůže vlastně zaručit ani dostatečnou připravenost domácího pracoviště svých zaměstnanců. Distanční výuka může limitovat i omezená tzv. digital competence některých studentů i akademiků.

Potvrdilo se, že prezenční setkání není možné zcela nahradit. Individuálně studovat zadanou literaturu, poslouchat přednášky ze záznamu nebo v „přímém přenosu“, zpracovávat referáty, eseje a písemné práce šlo možná v mimořádných podmínkách ještě lépe než v normální situaci, ale osobní kontakt je těžko nahraditelný, když se má student

procvičovat v diskusi. Osobní přítomnost působí jako silná motivace při ústní formulaci myšlenek a podporuje empatickou zpětnou vazbu silněji než samomluva před webovou kamerou, někdy možná s rodinnými příslušníky za zády.

Co naopak distanční výuka přinesla pozitivního?

Někteří pedagogové, možná vlastně většina, udělala první zkušenost s videokonferenční výukou a odkázaností čistě na distanční prostředky. Všichni byli nuceni se znovu a z jiného úhlu zamyslet nad metodikou výuky svého předmětu, což může změnit a vylepšit didaktické postupy také později v pravidelné prezenční výuce.

Jak probíhají zkoušky na HTF UK v současnosti?

Pro zkoušky a zápočty je na Husitské teologické fakultě možné využít prezenční i distanční formu. Státní zkoušky probíhají pouze prezenčně.

Dovedete si představit situaci, že by na podzim následovala další vlna pandemie a karanténa se pak dotkla i studentů prvního ročníku?

Pokud by se situace zákazu osobní přítomnosti studentů na výuce opakovala v zimním semestru, tak právě pro první ročník bakalářského studia by distanční výuka přinášela největší rizika. Tito studenti na samém začátku vysokoškolského studia nemají žádnou zkušenost s univerzitním prostředím, nevědí, co je čeká a co se čeká od nich, a postrádají ještě jakýsi stavovský étos, který se utváří i takovými drobnostmi, jako je každodenní procházení dveřmi s logem Univerzity Karlovy.